

BİR TARLA KUŞUNUN ANILARINDAN DAMLALALAR

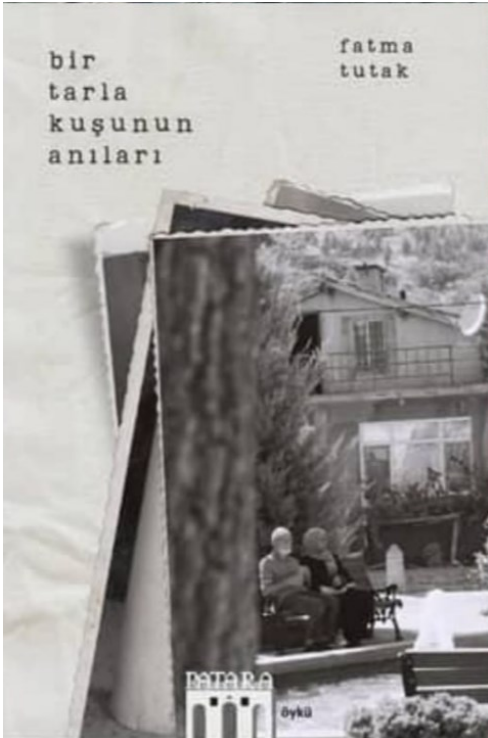
ANUŞ GÖKÇE



Sevgili Okurlar,

Bu sayımızda sizlere dergimizin değerli yazarı, çocuk edebiyatçısı Fatma Tutak'ın gençleri unutmayarak onların da okuyabileceği “Bir Tarla Kuşunun Anıları” nı tanıtacağım. Siz gençler bizlerin umudu, geleceğimiz ve gözbebeğimizsiniz. Sizler bizim için çok değerlisiniz. Bunun için sizin yetişmeniz, kendiniz geliştirmenizde ufacak bir faydamız dokunursa ne mutlu bizlere!

Bu kitaptaki hikâyeleri biz (Sadık Bey’le ben) daha önce okumuştuk. O zamanlar okuyup geçmiş, nice güzelliklerin farkına varmamışız. Çünkü tashih gözüyle okumuştuk. Çalığışu Okuma Grubunun mensupları kitabı tavsiye edince yeniden okuduk. Her hikâye okuduğumuzda “Allah Allah, biz bunu nasıl atlamışız? Ne güzel bir ifade ne güzel bir anlatım!” dediğimiz çok oldu. Her hikâyede mutlaka kendimizden bir şeyler buluyoruz; “çok doğru, yazar şu konuda çok haklı, ya da kahramanları hakkında adil davranıyor.”



diyebiliyoruz. Severe okuduğumuz hikâyeleri umarım sizler de çok beğenirsiniz ve kendinizden bir şeyler bulur, farkındalık yaratırsınız.

BİR TARLA KUŞUNUN ANILARI

Yazarı: Fatma Tutak

Yayınevi: Patara Yayınları, Lotus Yay.

Basıldığı yer ve tarihi: Antalya 2024

Türü: Öykü

Kitabın Fiziksel Özellikleri: Karton kapaklı, küçük boy, 134 sayfa.

Dil ve Üslup Özellikleri: Türkçe, akıcı bir üslupla yazılan kitapta benzetme ve betimleme sanatı kullanılmıştır. Yazarın şahısları ve mekânı tanıtmaları çok mükemmeldir. Günlük hayat, özlem, başkalarının dertleriyle dertlenme, ülke ve milli meseleler, medya bağımlılığı vs. olaylar yazara konu olmaktadır. Hikâyelerinde sık sık atasözleri ve deyimlere yer verilmektedir. Karakterlerin tahlilleri orijinaldir. Bir hikâyede birden çok meseleleri ele alır.

Kitabın İlk Cümlesi: Bir anı hatıra gelince zihninde onu paylaştığın birisi de beliriverir aynı zamanda.

Kitabın Son cümlesi: Görünüşe göre Eylül’ün bu ormandaki işi sona ermişti. Başka bir iklime, bambaşka hazanlar sermeye gidiyordu.

Muhteva Özellikleri

Yazar ele aldığı hikâyelerde toplumun bazı meselelerini, gençlerin telefon ve medya bağımlılığını; hayata bakış açılarını, para ve

eğlenceden başka bir şeyle ilgilenmediklerini, yalnızlıklarını dile getiriyor. Bazen de hayata intibak sağlama aşamasında yaşadıkları bunalımları anlatıyor. Psikolojik tahlillere giriyor, hayat ile ölüm arasında bocalayan insanlara yaşam sevgisi aşılamaya çalışıyor. Bazen de yazar okura farklı bir pencere açarak insanın gelgitlerine, acılarına, duygularına, hayal kırıklıklarına, yarım kalan mutluluklara şahit ediyor.

Kitap iki bölümden oluşmaktadır. I. Bölümde; 16 hikâye yer alıyor. İkinci Bölümde; 3 Masal bulunmaktadır.

Hikâyeler: Olmak ya da Olabilmeme İhtimali Üzerine, Acı Meyve, İhlamur Ağacı, Bende Kalan, Acı İçinde, Hissiz, Ömür Törpüsü, Semizotu, Zaman Yolcusu, Bir İntiharın Anatomisi, Başlı Kel Olmayan Yazarın Bunu İspat Çabası, Zaman Dede, İki Name Arasında, Bir garip Karantina, Yol Arkadaşım, Kaygan Zemin Kaypak Zihin.

Masallar: Bir Tarla Kuşunun Anıları, Ecemeran, Eylülle Gelen.

Tahliller

Olmak ya da Olmayabilme İhtimali Üzerine: Burada senenin ortasında okul değiştirip başka bir okula devam eden küçük biz kız çocuğunun yaşadığı sıkıntılar dile getiriyor. Hem öğrenim seviyesi arkadaşlarından geri hem de öğretmen ve arkadaşlarına yabancı. Giyim kuşamı yoksul, kısalmış önlük ve mont. Çocuk kendinden utanıyor. Hiç arkadaşı yok. Öğretmen de çocuğa karşı mesafeli. Onu tanımaya çalışmıyor, sınıfın içinde arkadaşlarının yanında onu mahcup ediyor, zor durumda bırakıyor.

Çocukların öğretmenleri tarafından arkadaşları karşısında küçük düşürülmemesi:

“... Derken öğretmen tahtaya bir soru yazıyor. Sınıfa dönüp kim çözmek ister, diyor. Ön sıralarda oturanların hepsi parmak kaldırıyor. Oturduğum yerde bükülüyorum. Göstermemeye çalışıyorum kendimi zamanın donduğu o kritik anda. Küçülmek, kaybolmak, yok olmak istiyorum. Gözlerini sıralar üstünde gezdiriyor; nihâyet benim üzerimde sabitliyor. Yakaladığı fareyle oynamak isteyen tombul bir

kedisi gibi bakıyor yüzüme, “Sen diyor, “Evet, sen yeni gelen!” Yeni gelen 563 numara. Adsız, kimliksiz, yeni gelen 563.

... Sıraların arasında gezintisini bitiren öğretmen aniden yanımda bitiyor. “Hadi, bütün gün seni mi bekleyeceğiz?” Aynı anda kafamın arkasına bir şamar iniyor; başım tahtaya çarpıp tık ediyor, tık... Utançtan gözlerim kararıyor, olmayan benliğim mi inciniyor ne; o anda yer yarılsa da içine girsem diyorum. Hiç olmasam diyorum...” (**“Olmak ya da Olmayabilme İhtimali Üzerine”, s. 15 vd.**)

Acı Meyve: Sokakta meydana gelen bir trafik kazasında insanların hayatla ölüm arasında incecik bir perde olduğu işleniyor. Daha bir saat evveline kadar gülüp eğlenmiş insanlar bir bakmışsın yok. Ölüm bir acı meyve. Karısının anlattıklarından sıkılan adamın onu terk ederek kahveye gitmesi, akşam eve dönünce eşinden sıcak bir ilgi beklemesi, eşinin ise soğuk davranmaya devam etmesi gibi kırgınlıklar da hikâyenin bir başka boyutu.

“Az zaman önce nefes alan, konuşan, kafasında kim bilir hangi hayat gaileleri dönüp dolaşan bir insan şimdi ceset torbasının içinde yatıyor. İlk kaybettiği şey ise insanlık vasfı. Ceset diyorlar, cenaze diyorlar adına. Bir varmış bir yokmuş. Ambulansa binme hakkı bile alınıyor elinden.” (s.20)

İhlamur Ağacı: Parkta bulunan bir ihlamur ağacının altındaki bankta gelip oturanları gözlemliyor yazar. Gençler, yaşlı çiftler, âşıklar, dersi kıran okul talebeleri... Her yaş durumuna göre duygu ve düşüncelere boğuyor yazar bizleri.

“Gençler, birbirleriyle geçirdikleri zamanın en değerli şey olduğunun bilincine varmaksızın ekseriya fotoğraf çekmekle meşgul oluyorlar. Orta yaşlı çiftler, yan yana oturup uçsuz bucaksız bir ufku seyrederek gibi karşı caddeyi seyreliyorlar... Yazık ki şehir hayatının bezginliği, ilk heyecanını atlatmış bu çiftleri etkisi altına almakta gecikmemiş. Görev icabıymış gibi yerine getirdikleri bu baş başa zaman geçirme rutinini yine öyle vazife gereği sonlandırıyorlar.

Kafaları birbirinden başka her şeyle meşgul, dalgın, önlü arkalı terk ediyorlar parkı. Biraz daha yaşlı olanlar ise yavaş hareketlerle banka yaklaşıp temiz olup olmadığını iyice kontrol ettikten sonra dikkatli bir şekilde mabadı banka yerleştiriyorlar. Bunların özellikle erkekleri, partnerine kırılacak bir eşyaymış gibi itina ve ihtimamla muamele ediyorlar. Konuşurken iyice eğilip yüzüne bakıyor, en ufak kıpırdanışında derhal harekete geçerek yanlarında getirdikleri çantadan su şişesi ya da bir omuz şalı almak suretiyle muradını yerine getirmek çabasına girişiyor. Acaba bu yaşlı adam karısına gençlik yıllarında da aynı ihtimamı gösteriyor muydu? Hiç sanmam...” (s. 28 vd.)

Bende Kalan: Olay Muhacir pazarı civarında geçer. Rabia engelli bir kadındır. Yanlış bir iğne sonucu bacağı sakat kalmıştır. O, durumunu olduğu gibi kabul etmiş, hayata şen şakrak bakmaktadır. Engelli olduğu için okuluna devam edememiş. Onu üç samimi arkadaşı sürekli arar ve sorar. Ona kasetler ve kartpostallar getirirler. Birlikte eğlenirler. Arkadaşlarının birisi çok güzel oynamakta, güzel türkü söylemektedir.

Rabia balkonda kasetçalardaki müzikleri dinler, arkadaşlarının getirdiği sigarasını tütürür. Güzel el işleri yapar, lakin kendinden önce yeğenleri bir bir gider. Rabia gelinlik giymek, evlenip çoluk çocuk sahibi olmak ister. Annesi babası da onu evlendirip, kendisine bakacak bir koca ve çocukları olsun isterler. Nihayet Rabia’ya bir talipli çıkar. Fakat bahtı yaver gitmez. Rabia’nın gözlerinin altı, yüzünün bir tarafı sürekli morluklarla gezer. Rabia’nın hastalığı yeniden nükseder. Kısa zaman sonra hayata veda eder. Söylediği türküler, şakalaştığı zaman attığı şen kahkahalar insanların kulaklarında bir süre çınlamaya devam eder. Bir süre sonra onların da sesi çıkmaz olur.

Acı İçinde: Yarıyıl tatilinde memleketine dönen bir öğretmen amcasının evine sabah kahvaltısına davet edilmiştir. Delikanlının en çok sevdiği şey sıcak ekmek ve acı sostur. Evdeki nine sostan bir kaşık ekmeğine koyduktan sonra kaşığın içini dışını

yalayarak tabağın içine geri koyar. Delikanlının elinde ekmek öylece kalakalır.” (s.48)

Hissiz: Bu hikâyede yazar ölüyü konuşturur. Onun duygu ve düşüncelerini, hayatta daha çok yapacak işleri olduğunu dile getirir. İlk önce ne olup bittiğini, nerede olduğunu anlayamaz. Hanımının feryatlarını duyduğu zaman “Biri mi ölmüş, yoksa ölen ben miyim “diyor. “Nasıl yani? Bu ölen kişi kendisi mi? Yoksa ben öldüm mü? Hayır, bunda bir yanlışlık olmalı. Bu kadar ani olmamalı. Daha yapılacak çok iş var. Şirketteki işler, üniversiteyi bir yıl önce bitirmiş oğlumun üstüne mi kalacak. Kızım, ciğerparem da lisede okuyor...” (s.52 vd.)

Ömür Törpüsü: Huzur evinde yaşayan Muhittin Beyin tekerlekli sandalye üzerinde tüm geçmişini, çocuklarını, eşini, eski sevdiğini düşünür. Hayatından memnun olması için kendi kendine teselli vermektedir. Muhittin Beyin kimliğinde yazar ihtiyarlayan aile büyüklerinin huzur evine gönderilmeyip, çocuklarının yanında bakılmasını istemektedir. Yine Muhittin Bey şahsiyetinde o dönemin evlenme şartlarını da eleştirmektedir:

“... Emine’yi sevmişti. Emine’’nin adını dillendirmeden komşu kızı Asiye’yle söz kesmişti anamgil, söz(ümü) kestiler... Bizim zamanımızda babamız ne derse ne isterse o olurdu. Sözünün üstüne söz söylemek ne haddimize? Biz onlardan iyi mi bilecektik! Hangimizin ruh sağlığı zedelendi şimdilerde denildiği gibi? Gayet sağlıklı ve başarılı olmadık mı hayatta? Biz nasıl olduysak onlar da olacaktı. Büyükler bize bunu öğrete öğretir geldiler, bir bildikleri vardır her halde...” (s.58)

Semizotu: Saksıdaki kaktüsün dibine akşamsefası diktiğini zanneden kadının, annesinin bunun semizotu demesiyle bitkinin akşamsefası olmadığını öğrenir. Yeni çıkan yaprağı fark eden kadının annesi, “semizotunu başka bir saksıya aktarsaydın” der. “Semizotu kaktüs gibi az su isteyen bir bitki değildir, çok su ister.”

Fatma Tutak’ın hikâyelerinde daima bir ikinci boyut vardır. İkinci boyutta, çocukların odalarını dağınık bırakmasından, ben merkezli

olmalarından, sosyal medya bağımlılığından, diğerkâm olmadıklarından yakınmaktadır. İnsanoğlunun bireyselleşeceği derken yalnızlaşmasını, sosyal medya ve cep telefonu, bilgisayarlarla odalarına çekilerek hiç kimseyle konuşmadıklarını, hatta en temel ihtiyaçların bile karşılamayıp yerlerinden kıpırdamadıklarını, hayatını kaybettiklerini belirtmektedir.

Telefonların yeni yaygınlaşmaya başlamasıyla komşuluk ilişkilerinin zayıfladığını, kimsenin birbirinden haberi olmadığını belirtiyor. “O zaman bir telefonla geçiştirilmekten yakınan insanların şimdilerde o telefonda gelen bir tanıdık sesi bekler, özler olduğunu” ifade ediyor. Kahvenin yerini de marketlerde ve kafelerde ter alan 3’ü veya 2’si bir arada poşetlerin aldığından bahisle sıcacık bol köpüklü Türk kahvesinin pabucunun dama atılmasından şikâyet ediyor. (S.61 vd.)

Atasözü: Her koyun kendi bacağından asılır.

Betimlemeler (Tasvirler)

Fatma Tutar’ın betimlemeleri bir yağlı boya tablosu gibidir. Doğada ne varsa duyduğunu, gördüğünü, beklentilerini ustalıkla resmediyor. Yazar, anlatılarında, betimlemelerinde rahatlıkla bir manzara veya portre çiziyor. “Bahçe kapısı açık, üç basamakla çıkılan eşikte tahta gıcirtısına benzer sesler çıkararak bir ayakkabı tekini perişan etmekle meşgul, düşük kulaklı bir yavru köpek bizi görünce koşup ayaklarımıza dolanıyor. Sesleri bahçenin arka tarafından duyup gelen amcam tasmaından yakaladığı köpeği zar zor uzaklaştırırken bizi içeri buyur ediyor. Yürürken sol tarafımızda, bahçenin çitle ayrılmış yerinde sarı, turuncu, kırmızı kadifeler, farklı renklerde kasımpatı ve papatyalarla horozibikleri; merdivenin sağında solunda teneke saksılarda sakız, sardunya ve ortancalar insanın içini açan bir güzellikle arz-ı endam ediyor...” (s.46 vd.)

“Bir Tarla Kuşunun Anıları” nda yazar tüketim toplumu olmamızdan ve her şeyin yapaylığından, kentsel dönüşümün çirkinliğinden ve insanların tabiatı nasıl tahrip ettiğinden bahseder. Tüketim toplumu

olduğumuzu eleştiriyor: “Her yerimize işledi bu yapaylık. Dört yanımızı sardı biz ne oluyor diyemeden. Hazırlıksız yakalandık. Geri kalmış toplumlardan olmayalım, çağa ayak uyduralım; köhnemiş, işlevsiz kalmış kalıplardan kurtulup, ortalığı kasıp kavuran modernizm rüzgârının etkisinden biz de hissemizi alalım derken. Bizim onlardan ne eksikimiz var?

Hatta fazlamız var diyerek atıldığımız bu macerada gülünç duruma düştüğümüzle kalıyoruz. Dedelerinin kanaatkârlığı, zorluklar karşısında gösterdiği azim ve kararlılıkla övünen, ne olduğumuzu anlamadan kendini **haz, hız ve tüketim** toplumunun içinde buluveren şaşkın bir nesle dönüştük. Baş kesilmiş **tavuk gibi** ortalıkta dolanıyoruz. Al, kazan, harca, tüket mantığıyla **satranç taşları gibi** konduğumuz yere alışamadan bocalayıp duruyoruz. (s.119)

Yapay zekâyı da eleştiren yazar, yapay zekânın insanları tembelleğe ittiğini, her şey yapılsa bile insana has haz ve duyguyu veremeyeceğini ifade etmektedir. “Yapay zekâ ile müzik yapımı, roman hikâye yazılması yapılabilir. Fakat Dede Efendi ve İtrî’nin; Yahya Kemal, Nefî, Nedim, Ahmet Hamdi gibi verdiği coşku ve hazzı veremez.”

Hikâyenin ikinci bölümünde bir tarla kuşunun ağzından yeşilliğin ve parkların nasıl kentsel dönüşüme kurban edildiğine şahit oluyoruz.

“Aradan üç mevsim geçti. Güllerin yeniden can bulmasını seyretmek ve belki de bülbül arkadaşına rastlamak ümidiyle gülistanını yolunu tuttum. Fakat ortalıkta ne gülistan vardı ne gül ne de bülbül... O güzelim bahçenin yerinde şimdi dört bir yanı içeriye göstermeyen camlarla kaplı, sevimsiz, kocaman bir bina yükseliyordu. Etrafını dolaştım, bulutlara değebiliyor mu diye en tepesine kadar uçtum. Hayır, bulutlara değmiyordu ama çevresindeki pek çok yapının üstünden bakıyor, heybetli görüntüsüyle adeta onları eziyordu. Sağda solda yeşil dalların birine kondum.

Konmamla havalanmam bir oldu; zira bu görünüm itibarıyla ağaca benzeyen ancak aslında uzaktan yakından ilgisi olmayan gayet kaygan bir şeyin üzerinde durmak mümkün



değildi. Ortalara dev saksılar yerleştirilmiş, içlerine rengârenk güller ekilmişti. Bülbül dostumu yâd ederek onlara yaklaştım ne dikenleri vardı ne de kokuları. Ancak ortalığı kaplayan keskin bir şakıma sesi, yanık bir bülbül sesi işitilmişti... Bahçenin, ağacın, gülün camidini yapanlar, bülbül olmaksızın bülbül şakımasının da bir yolunu bulmuştu anlaşılan.” (s.122vd.)

Eylülle Gelen: Yazar Eylül ayını her şeyi solduran, kışa yaklaştıran ve ölümü hatırlatan bir mevsim olarak niteliyor. Betimlemelerle dolu olan bu masalda bir sincabın kış hazırlığından, tabiatın da kendini kışa, ölüme hazırladığından, insanın da doğum, gençlik ve ihtiyarlık çağı yaşayacağından bahisle işin sonunda ölüm olduğunu hatırlatıyor.

“...Eylüldü gelen... Eylül’le gelen efsun, gözlere saran sarısı sürme, dimağlara katlanılması ve kabullenmesi zor, acımsı, buruk bir yaş(l)anmışlık yaşanamamışlık eken bir acayip muammaydı. Rüzgârı baharın aksine ondurmayıp solduran, yağmuru dirilere ölüm hastalığı bulaştıran bir hazin iklimdi. Yeşili önce toprağın rengine büründüren sonra da toprağın bağına düşüren kadim bir kanundu. Bir rüyaya son veren ve sonu hatırlatan hakikatti o... Ölümü hatırlatan ölümlüydü.” (s.131vd)

Sonuç:

Fatma Tutak, dini ve milli duyguları, ahlaki ve insani değerleri, Türk örf adet ve geleneklerini, halkın yaşayışını, güzel ve latif

bir anlatımla çocuklarımıza kazandırmak isteyen bir yazardır. Ele aldığı konular, bir milleti millet yapan ve ona bir kimlik kazandıran niteliktedir. Tarihin çöplüğüne süpürülüp karışmak istemiyorsak kendi kimliğine sahip çıkan ve örf ve adetlerini yaşatan, milli kültürünü, bir millet olma bilincini gelecek kuşaklara da aktaran nesiller yetiştirmek zorundayız.

Çocuklarımızı ve gençlerimiz milli kültürle, mitlerimizle, efsanelerimiz ve öz değerlerimizle yoğurmaya çalışan yazar Fatma Tutak kardeşimizi kutluyor ve başarılarının devamını diliyorum. Bu alanda çalışmalar yapan herkese destek çıkmak, yardımına koşmak eli kalem tutan veya tutmayan tüm insanların boynunun bir borcudur.

Bir insan bir dünya demek. Güzel bir gelecek kurmak ümidiyle banileri teşvik edelim.